

дезинтеграція, ослаблення в умовах глобалізації мирової економіки.

Для того, що би соответствовать міжнародним вимогам по доставці вантажів, якості доставки і безпеці в дорозі, в тому числі і по системі «от двери до двери» («door to door») на території України повинні бути сформовані мультимодальні транспортні вузли, включаючи в себе як основну частину з компонентів – логістичні центри. Дані вузли будуть обслуговувати як міжнародні транзитні вантажі, так і забезпечувати раціональне і ефективне рух вантажів всередині України, імпортованих і експортованих. Мультимодальні транспортні вузли будуть сприяти привабливості українських маршрутів для зарубіжних клієнтів, а для вітчизняних вантажодателів і вантажополучателів забезпечать зниження транспортних витрат, надають їм необхідну якість і безпеку при доставці вантажів. В свою чергу транспортні організації, підприємства, компанії, підприємства всіх видів транспорту і транспортної інфраструктури зможуть оптимізувати свої маршрути, скоротити амортизаційні і накладні витрати.

УДК 656.078.8 (477):656.072

**КОНКУРЕНТНІ ПЕРЕВАГИ РІЗНИХ ВИДІВ
ТРАНСПОРТУ УКРАЇНИ У ПЕРЕВЕЗЕННІ
ПАСАЖИРІВ**

*Жердєв М.Д., к.е.н., професор,
Мирошніченко Ю.В., аспірант (УкрДАСТ)*

На сьогоднішній день одним з основних конкурентів залізничного транспорту у перевезенні пасажирів є автомобільний транспорт: велика маневреність, висока швидкість доставки пасажирів, раціональність перевезень на будь-які

відстані, забезпечення необхідної частоти руху і розміщення автомобільних доріг у всіх зонах країни. Застосування автомобільного транспорту особливо маршрутних таксі для приміських перевезень в останній час значно розширилося, це безумовно доводить переваги автомобільного транспорту. І хоча вони не є більш безпечними, не мають досить чіткого розкладу та їх салони не досить місткі, велика частина населення користується саме маршрутними таксі, бо вони мають більш гнучкі маршрути, високу частоту руху, доставляють пасажирів майже безпосередньо до місць проживання, не зважаючи на те, що ціна проїзду більше вартості квитків залізничного транспорту за аналогічним маршрутом. А, залізничним транспортом у приміському сполученні користуються переважно ті категорії населення, які мають право на пільговий проїзд, що суттєво знижує доходи залізниць від перевезення пасажирів.

Менш конкурентоздатними по відношенню до залізничного транспорту є й інші види транспорту – морський, річковий та повітряний. Наприклад, повітряний транспорт має досить вагому перевагу – це висока швидкість перевезення, забезпечуючи при цьому значний вииграш в часі. Але для більшості громадян нашої країни цей вид транспорту недоступний, бо занадто висока ціна на цю транспортну послугу. Зростання конкуренції між видами транспорту наведено у таблиці 1.

Аналіз показує, що протягом 1990 – 2009 р.р. залізничний транспорт не зберіг свої позиції на ринку транспортних послуг і відправлення пасажирів щороку зменшувалося в середньому на 1 – 2 % в рік, у той же час автомобільним транспортом з 2005 року відправлення пасажирів поступово збільшувалося. У зв'язку із складною економічною ситуацією в країні, знизився попит населення на пасажирські перевезення за всіма видами транспорту. Всього за 2009 р. відправлено 4451,7 млн.чол. проти 4829,7 млн. чол. за 2008 рік (менше на 378 млн. пас. або 7,8 %).

Таблиця 1

Відправлення пасажирів у 1990-2009 р.р. різними видами транспорту (млн. чол.)

Вид транспорту	1990	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009
Залізничний	669	577,5	486,8	452	456,3	447,1	445,5	425,9
Автомобільний	8331	3483	2502	3720	3835,5	4173	4369,1	4012,9
Повітряний	15	2	1	3	3,8	4,9	6,2	5,1
Морський	26,3	7,8	3,7	11,3	10,9	7,7	7,4	6,4
Річковий	19	4	2	2,2	2	1,8	1,5	1,4
Всього	9060,3	4074,3	2995,5	4188,5	4308,5	4634,5	4829,7	4451,7

Залізничний транспорт повинен впроваджувати заходи, спрямовані на постійну конкурентну боротьбу в умовах ринкових

відносин. Особливе значення в цьому мають пасажирські перевезення. В даний час пасажирські перевезення і надалі залишаються збитковими (у

2009 р. збитки по Укрзалізниці склали 5,2 млрд. грн., у т.ч. 2,6 млрд. грн. - у приміському сполученні). Це обумовлено багатьма факторами, такими як:

- скорочення доходів та зниження життєвого рівня населення України;
- скорочення чисельності населення;
- незадовільний технічний стан багатьох потягів. Все це, безумовно, впливає на низьку населеність на пасажирський вагон протягом року.

УДК 656:330.101(477)

ВПЛИВ РОБОТИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ТРАНСПОРТНОЇ СИСТЕМИ НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

Каличева Н.Є. здобувач (УкрДАЗТ)

Транспортний транзит займає провідне місце при визначенні геополітичних перспектив розвитку кожної держави, яка має стратегічну мету зайняти своє місце в сучасному динамічному світі, за умов глобалізаційних світових процесів. Планетарний рух товарів і послуг, капіталів і людей, глобальні системи комунікацій та інформації, функціонування інтернаціональних економічних та фінансових організацій і корпорацій утворили світовий ринок, який впливає на розвиток національних економік всіх без винятку країн, у залежності від того, яку участь вони приймають у міжнародній торгівлі.

Сьогодні для України досить важливим являється залучення вітчизняних підприємств до виходу на міжнародний ринок для торгівлі товарами і послугами, у тому числі і транспортно-експедиторськими, та створення національного законодавства, яке б сприяло залученню іноземних інвестицій у вітчизняну економіку. Так як, гармонізація нормативно-правового регулювання транспортної діяльності, уніфікація технічних стандартів і транспортних технологій зі світовими нормами дозволить узгодити митне законодавство для врахування інтересів всіх країн, котрі задіяні в міжнародному транзитному сполученні. А невідповідність українських доріг міжнародним стандартам, слабкий розвиток транспортної інфраструктури та мережі логістичних центрів, необґрунтовані простої при контрольному визначенні ваги вантажу, при перетині кордонів та інші адміністративні, технічні і фізичні перешкоди призводять до істотних затримок транспорту в дорозі та зниження рентабельної ефективності перевезень теренами нашої держави.

У даний час питання транспортно-забезпечення національної економіки набирає специфічної гостроти та актуальності через те, що

у всіх сферах української економіки реалізуються процеси, котрі не повною мірою враховують національні інтереси держави та мають недостатнє наукове обґрунтування.

Головна мета формування і розвитку сучасної транспортної системи України — це створення сприятливих обставин для отримання максимального об'єму транзитної ренти — тобто доходу, котрий національна транспортна система отримує за реалізацію транзитних перевезень пасажирів і вантажів. Водночас з досягненням вище зазначеного вдосконалення транспортної інфраструктури у межах міжнародних коридорів сприятиме:

- покращенню транспортно-сполучення територією держави;
- більш повному задоволенню запитів економіки в послугах транспорту;
- розширенню зовнішньоторговельних зв'язків з іншими країнами;
- підвищенню конкурентоспроможності вітчизняних товаровиробників та транспортних підприємств на світових товарних і фрахтових ринках.

Отже, сучасний етап розвитку української економіки повинен враховувати необхідність розробки методологічних основ управління та практичні механізми вдосконалення національних транспортних процесів на рівні розвитку транспортних коридорів для оптимізації перевезень імпортованих транзитних вантажів.

УДК 338.5:656.611.2

ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ ПОРТОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Кібік О.М., д.е.н., доцент (ОНЮА)

Транспортний комплекс є важливою складовою в структурі світової економіки і національних економічних систем. За останні десятиліття істотні перетворення в світовій транспортній індустрії були обумовлені зростанням міжнародного товарообміну і торгівлі, розробкою нових стратегій розвитку промислових підприємств в окремих регіонах, організаційними і технологічними перетвореннями на транспорті, перш за все морському, інноваціями у всіх галузях економіки, правовими, організаційними і управлінськими інноваціями. Сучасні кризові явища і одночасний розвиток логістичних процесів обумовлюють необхідність технічної і організаційної інтеграції транспортних підприємств для підвищення надійності взаємодії різних елементів транспортного ланцюга.

Морські торговельні порти - це важливий елемент морегосподарського комплексу держави.